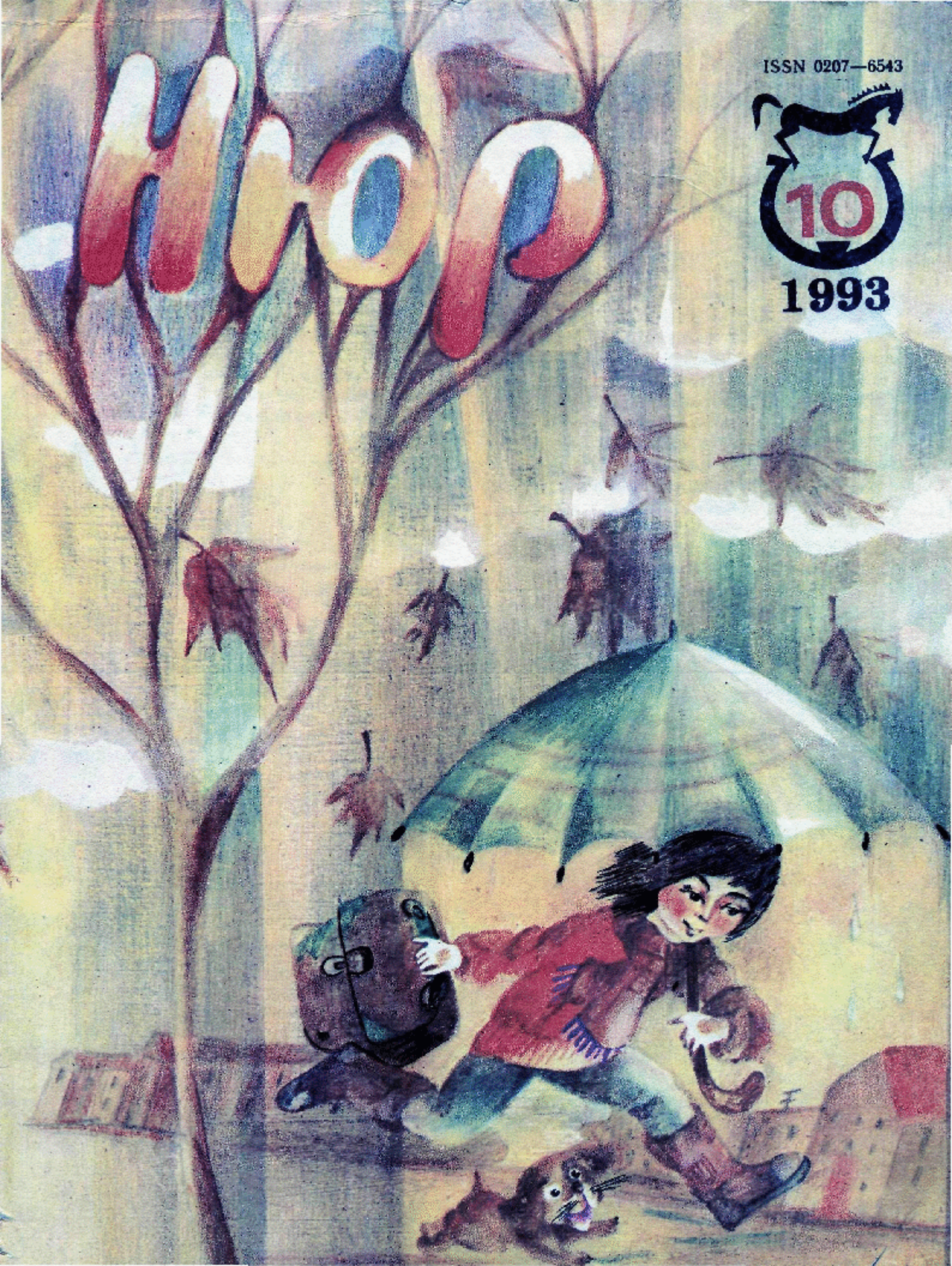

ISSN 0207-6543

1993

ЁЛМЕЗЛАНЫ МУРАДИН

ЭРТТЕН БЛА ЭРТТЕ ТУРДУНГ

Эрттен бла эртте турдунг,
Сёлешдирмей, кьол-бет жуудунг,—
Ай иги жаш,
Иги жаш!

Жагъын этмей, ашап тойдунг,
Кампет да тилемей кьойдунг,—
Ай иги жаш,
Иги жаш!

Кесинг тапдынг чуругъунгу,
Жыйдынг ундурукъчугъунгу,—
Ай иги жаш,
Иги жаш!

"Сау бол!" – дединг сен ананга,
Болушхан да этдинг анга,—
Ай иги жаш,
Иги жаш!

Бююнлюкде халкыбызны дуня-
гъа белгили культурасыны, литерату-
расыны тамырлары неден башлана-
дыла? Халкыбызны келден ай-
тылган сейирлик чыгъармачылыкъ
ишин бизге аманат этип кетгенле ким-
ле эдиле?

Бу соруулагъа Илму-излем институт-
ну алимперинден бири Биттирланы
Тамара, тийишли жууап берип, окъуу-
чуланы Къарачай бла Малкъарны
озган ёмюрледе жашаулары бла ша-
гъырей этерикди.

Алайды да, дейди Тамара, ата-баба-
ларыбызны жашауларындан хапар-
лагъан бир къауум шартха къарайыкъ.

Таулу жашчыкъла, озган ёмюрню
ал жылларындан башлап, Рассейни
окъуу юйлеринде билим алып тур-
гъандыла. Ала артда, туугъан журтла-
рына къайтханда, халкъларына кеп
иги иш этгендиле, тюрлю-тюрлю жу-
мушларына табылгъандыла.

Огъары Малкъарда Ышканти элде
жашаган Абайланы Чепеллеуню
жашы Бекмырза озган ёмюрню эл-
пинчи жылларында Александр патчах
атлы кадет корпусда окъугъанды. Аны
Петербурздан юйюне жазган эки
къагъыты табылгъанды. Биз а аланы
хайырларындан, 150 жыл мындан
алгъа жашаган таулу жашчыкъны
жашау-турмушу бла, аны умутлары,
къайгылары бла да шагъырей бо-
пургъа онг тапханбыз.

Ма ол къагъытла.

"Багъалы атам-анам!

*Мен, Аллахны ахшылыгъындан,
сау-саламатма, сизни да алай
турган сунама. Окъуугъа кел сала-
ма. Исса бери келсе, бек сюерик эдим.
Барыгъызыны да тансыкълап, къу-
чакълайма. Манга бери келиригизни
ашыгъып сакълайма. Мен сизни кёр-
мегенли нечик кеп заман болады!
Сизни жашыгъыз Абайланы Бек-
мырза.*

*16 апрель 1850 жыла
Санкт-Петербург."*

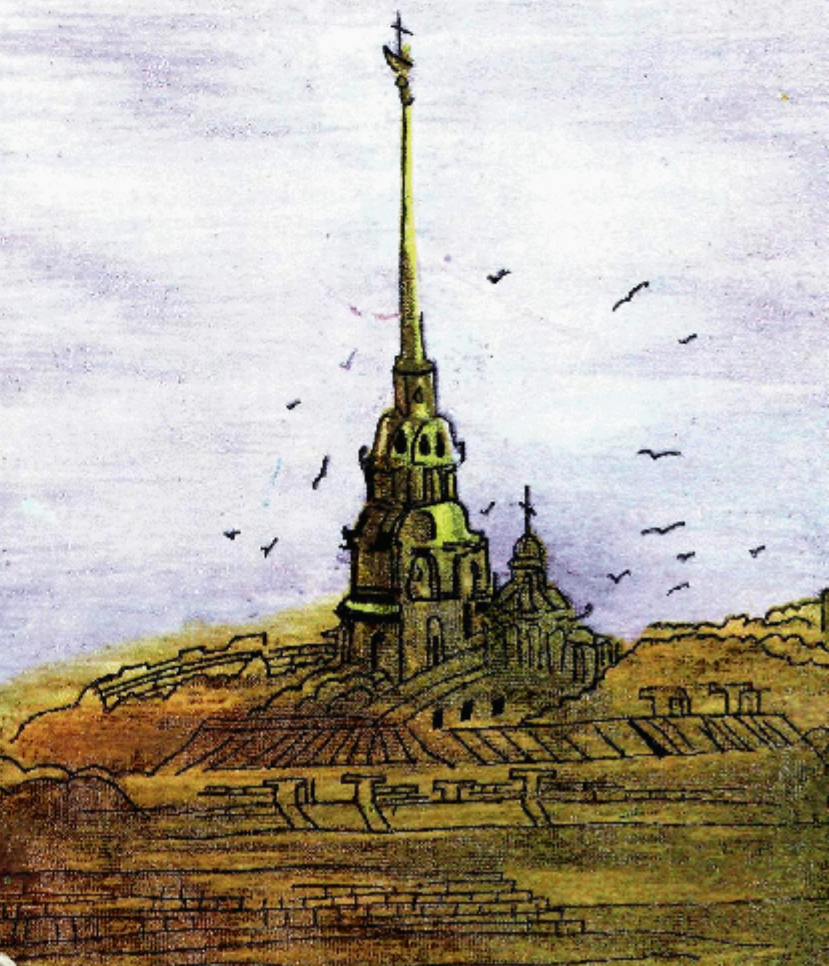
ТАГЫ СУУ ТАРКЪАЙМАЗ

/Малкъар халкыны тарыхындан/

"Багъалы атам-анам!

*Сау-эсенмисиз? Эгечлерим-къа-
рындашларым сау-саламат тура-
мыдыла? Солтанбек бери терк кел-
ликмиди? Мен, Аллахны ахшылы-
гъындан, иги турама. Окъургъа къу-
решеме, кесими жюрютгениме да
ыразыча кёрюнедиле. Мен француз
бла немис тилледе окъуй билеме.
Французча уа бир кесек селешген да
этеме. Битеу мен таныгъанланы
барына да менден къызыу салам ай-
тыгъыз. Сау кёрюшейик, мени багъа-
лы атам, анам! Уллу хурмет бла,
сизни уланыгъыз Абайланы Бек-
мырза.*

*2 апрель 1851 жыла
Санкт-Петербург."*

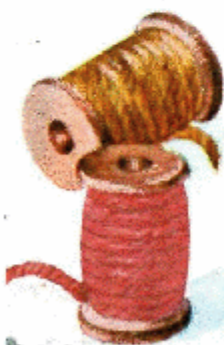
СКУЛЬПТОРЛА БОЛЛУКЪБУЗ

Башир бла мен тенглебиз,
Айырылмаз нёгерлебиз.
Урушмайбыз, туйюцмсейбиз,
Хили этип кюрешмейбиз.

Скульпторла боллукъбуз артда,
Аны кючюн бусагъатда
Желим топуракъ излейбиз,
Гинжи-суратла ишлейбиз:
Къойла, эчкиле, атла да,
Аладан башха затла да.

Башир бир зат ишлегенди,
Не болгъанын билмегенди.
Кёп сагъыш этип кёргенди,
Сора "Бёрюдю", – дегенди.

Бёрю эсе, болсун бёрю.
Ма тюлкючюк да нёгери.
Ала чашмаз кючюн малгъа,
Скоруочю ишлейим алгъа.
Аны атха миндирейим,
Къолуна къауал берейим,
Бёрюнг къачмаса кёрейим.

ШАУАЛАНЫ МИНАЛДАН

ПЕЛИУАН ЖАШЧЫКЪ

Жомакъ

Эртте-эртте юч да тау элде юч жашчыкъ туугъанды. Аладан бирине Палапан атагъандыла. Туугъанында окъуна ол абадан санлы болгъанды. Адамла да анга "Кёрюсюз бу бир сейирлик пелиуан болмаса", – дегендиле. Жашчыкъ ёсе баргъаны къадар, ашап ашдан тоймагъанды. Бешжыллыгъында уллу таба гыржынны, эки гоппан айраннга бушто этип, ашап къоя болгъанды.

Къарыуу да, не айтдыраса, залим эди. Анга сегиз жыл болгъанда, жыйырмажыллыкъ жашла бла тутушуп, аланы жыгъып тургъанды. Ата-анасы аны къарыулу болгъанына къууаннгандыла. Жашны халал, жандаурлу болургъа юйретгендиле. Оналты жылында ол гёжефге саналгъанды.

Бир жол, ёзен элледен биринде, кюйсюз эмеген адамланы, малланы да таууса тургъан хапар чыкъгъанды. Палапан, барып, аны бла сермеширге таукел болгъанды. Алай атасы бла анасы, бир палахха тюбеп къалыр деп къоркъгъандан, аны жиберирге унамагъандыла.

"Мени халал, огъурлу да болургъа, иги иш этерге юйретгенсиз. Адамлагъа къыйынлыкъ келгенде, мен къалай тёзюп турайым? Жибермей ама-

лыгъыз жокъду", – дегенди Палапан. Ол алай айтхандан сора атасы, анасы да эркин этгендиле. Жаш жолгъа атланганды. "Кесинге ышангылы нёгерле тап!" – дегендиле ахлулары анга.

Пелиуан жаш кюн кюйдюрген бир сары тюзге жетгенди. Суу сугъара тургъан адамланы кёргенди. Аланы къатларында уа бир жашчыкъ, уллу къазыкъланы жумдуругъу бла бир-эки къакъгъанлай, экиден бирин жерге батдырып ойнай тургъанын эслегенди. "Бу манга нёгерлик этерикди", – дегенди ичинден Палапан. Аны къатына жанлагъанды да эмегенни хапарын айтханды. "Манга нёгер бол", – деп тилегенди. Жашчыкъ ыразы болгъанды да экиси да бирге атлангандыла. Жашны аты уа Салтажумдурукъ болгъанды.

Эки жаш да экикюнлюк жолоучулукъну къоратхандан сора, дагъыда бир жашха тюбегендиле. Ол, жёге, эмен тереклени тырнакълары бла кесип, аудуруп, аладан а суу къырыкъла ишлей эди. Палапан бла Салтажумдурукъ аны махтагъандыла. Ол а "Мен аты айтылгъан Палапан бла да тутушаллыкъма", – дегенди. Палапан кюлгенди, алай ким болгъанын айтмагъанды. Жашны жыгъышыргъа чакъыргъанды. Экиси да, силдеше, аякълары басхан жерни батдыра, кёп кюрешгендиле. Алай бир бирни жыгъалмагъандыла. Ахырында тырнакълы жаш, ёпке солуу эте, кесини арыгъанын сездиргенди, Палапан да анга ким болгъанын айтханды. Жаш бираз уялгъанды, керексиз махтанганына сокъуранганды. Ол да жолоучулагъа нёгер болгъанды. Аны аты уа Быхчытырнакъ эди.

Ючюсю да, бара кетип, эмеген бийлеп тургъан элге жетгендиле. Алай анда бир жан-жануар кёрмегендиле. Элни башындан аягъына айланып чыкъгъандыла: юйлө – бош, орамла уа сюекледен толуп! Элни огъары жанында жербаш юйден бир къарт къатын чыкъгъанды.

– Балаларым, нек келгенсиз бери?

Сизни эмеген ашап кьоярыгъын билемисиз?

– Сени ашамагъанды да! – дегендиле жашла.

– Мен къартма. Этим да татыусуз. Бюсюремей кьойгъан болур. Тойгъаны селейсе, манга да жетер, – деп ахтыннганды ынна. Ала да алай сёлеше тургъанлай, кьайдан чыкьгъан эсе да, жел таууш этдирип, эмеген жетгенди. ”А-а-а, татлы кьабынла алпыма келип турадыла да!” – дегенни айтып, ол жашланы юслерине секиргенди. Эмеген бла аланы араларында уллу сермеш башланнганды. Алай, не бек кюрешген эсе да, эмеген жашланы хорлаялмагъанды. Ол аланы сууда тунчукьдуруп ёлтюрюрге умут этгенди. Уллу жауун жаудургъанды. Элни суу баса башлагъанды. Жашла уа, ын-

наны да алып, бир бийик дуппургъа чыкьгъандыла. Быхчытырнакь терк окьуна тырнакьлары бла тереклени кесгенди, кьырыкьла ишлегенди. Салтажумдурукь, беженле эте, жерге чыпынла, кьазыкьла ургъанды. Беженле, сууну аллын тыйып, элге бармазча этгендиле. Сора, кьырыкьланы салып, сууну сызгъагъа бургъандыла. Алай бла сабанланы да сакьлагъандыла. Эмеген, быланы амал этгенлерин кёрюп, жангыдан сермешге чыкьгъанды. Кючюнден келгенича кьычиргъанды. Аны огьурсуз ауазы жерни тепдиргенди, жарланы ойгъанды, тёшледен ташланы тёнгеретгенди. Алай жашланы кьоркьуталмагъанды. Юч пелиуан да юч жанындан алып, эмегенни хорлагъандыла, эллерине сау-саламат кьайтхандыла.

ТОП

Мен топма,
Топ-топма.
Секирсем,
Мен оҗыма.

Ёрге да
Ёрлейме,
Мен топма,
Топ, – дейме.

Энишге
Чабама,
Нёгерле
Табама.

Жолуму
Созама,
Желни да
Озама.

Жашчыкыла
Бир атып,
Терезе
Ууатып...

Мени уа
Тюйдюле,
Бир уруп
Ийдиле.

Терекге
Да тийдим,
Арбазгы
Да кирдим.

Андан да
Чартладым,
Орамда
Атладым.

Болдула
Ызымдан,
Мен а, мен,
Кызыша,

Хауада
Учама,
Мен кюнне
Ушайма.

СОЗАЙЛАНЫ АХМАТ

Ким эди манга кьоркьякьчыкьса деген?
Ким эди узункьулакьчыкьса деген?

Кюнде жылтырайды чыкь,
Жырын айтады чыпчыкь.

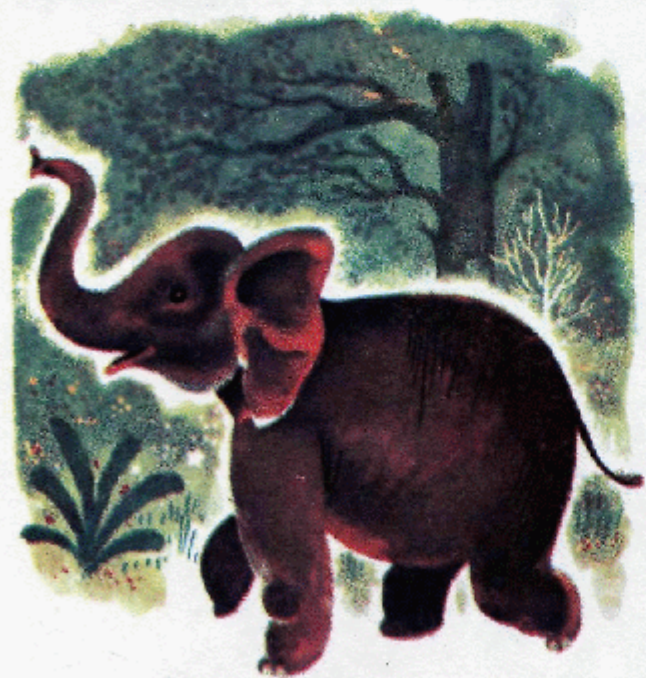
Мени келюм кьуруса да, дейдиле,
"Гьур-гьурум" а кьурумайды, дейдиле.

"Ат оюн" этеди атчыкь, -
Кьалынжалкьа аламатчыкь.

Пилден туугьан пил болур,
Пил кибик уллу болур.

Бузоугьа ушагьан бир хьчыуунчукь, -
Кенгуруну баласы - кенгурчукь.

*Экишер тизгинни
тубюне кечюрюгюз.*

тийишли суратны

Е. МАРШАЛЛ

КЕМЕЧИК

Бир хунерли жашчыкъ, атасы да болушуп, къайыкъчыкъ ишлегенди. Тюзюн айтханда уа – кемечик. Жарагъан моторчукъ да салгъанды. Сора суугъа бошлагъанды. Кемечик, суу жагъадан узакъ кетмей, жашчыкъны кез туура-сында жюзюп тургъанды.

Алай, кюнлени биринде, кемечикни моторчугъу бузулгъанды да, аны суу алып кетгенди. Жашчыкъ, къалын чырпыладан ёте, ташдан-ташха секире, аны ызындан къууулгъанды. Алай жеталмагъанды...

Жашчыкъ юйюне мудах болуп къайтханды.

Бир жол атасы да, ол да шахаргъа баргъандыла. Ишлерин-жумушларын эте, ала бир тюкенни терезесини алпында тохтагъандыла. Къарасала –

мияланы бирси жанында ол суу алып кетген кемечик. Жашчыкъ кѳууанганды. Атасы да, ол да тюкеннге арсарсыз киргендиле.

– Бу мени кемечигимди! – дегенди жашчыкъ.

– Угъайым жокъду, – дегенди сатыучу. – Алай бек алгъа сен аны багъасын тѳле да, ол заманда керти да сени кемечигинг болур.

– Мен аны кесим ишлегенме! Моторчугъу бузулгъанда, суу алып кетген эди ансы.

– Болур, болур... Алай, кемечикни жарата эсенг, бу былайда жазылып тургъан багъасын тѳле да ал да кет.

– Тохта, жигит, – дегенди жашчыкъны атасы. – Даулашхандан, кѳарайма да, кыймат боллукъгъа ушамайды. Андан эсе кемечикни сатып алайыкъ.

Кеси ишлеген кемечик жангыдан кѳолуна тюшгенде, жашчыкъ бир да болмагъанча кѳууанганды. "Азатланып", иесине кѳайтхан кемечик энди бютюн да багъалы кѳрюннген эди.

Сурат Наталья Журановскаяныды.

”БАШЧЫ ХОРАЗ”

/Алдарбекни хапары/

Бурун заманлада телефон, телеграф деген затла болмагъандыла. Радио да болмагъанды. Аланы орунларына кычырыучула болгъандыла. Ол бек сыйлы кыулукъгъа саналгъанды. Этилген оноулары халкъгъа кычырыучула жайгъандыла. Кыралла араларында байлампыкъла да аланы юспери бла жюрюгендиле.

Кычырыучула, телефон чыпынлача, жер-жерде сюелишип, хазыр болуп тургъандыла. Не хапарны да бирден бирге ётюре, керекли жерге терк жетдиргендиле. Кычырып, ким узакъгъа жетдирсе, аны даражасы ол къадар бийик болгъанды. Бек залим кычырыучугъа уа ”Башчы Хораз” деп, сыйлы ат атагъандыла.

Аллай атха жетишгенге уллу хурмет этгендиле. Таба гыржын тенгли бир алтын майдалны да бойнуна такъгъандыла. Сыйлы саугъала бергендиле. Алай, ”Башчы Хораз” деген сыйлы атны алгъан тынч иш туюл эди. Жыл сайын кычырыучулары халкъла аралы эришулери бардырылыучу эди. Ол эришуледе ким хорласа да сыйлы атны анга атаучу эдиле.

Кычырыучулары эришулери кёбюсюнде уллу кыралланы ара шахарларында бардырылыучу эдиле. Бир жыл а аллай эришуню Малкъарны ара шахары Курнаятда барды-

рыргъа деп оноу этилди. Жер-жерден бизге эм къаты кычырыучула келдиле. Къонакъ юйлерибиз тыгъымтыкъма болдула. Келгенлени умутлары уа ”Башчы Хораз” деген атны апыргъа эди.

Эришиуге къатышыргъа Курнаятдан да бир къауум адам жазылды. ”Башчы Хоразны” кыуругъундан тутаргъа умут этип, Шаурдатдан Ибрахим да чабып жетди. Ол келгенден сора мен да эриш болдум. Барып, кесими тизмеге жаздырдым. Алай бу ишими анам бир да жаратмады.

– Адамланы кесинге кюлдюре айланаса, – деди, жюреги кыйналып.

– Кычыргъанын хоншулагъа окъуна жетдиралмаучу Ибрахим къатышханда, мен а анданмы аманма? – деп жапсардым анамы.

Эришиу башланды. Ол уллу той-оюн бла ачылды. Тёртжюз кыралны байракълары Курнаят башында сюзюле, даурбаспа дынгырдай, сырынала согъула, – къарт тауларыбызны зынгырдатдыла.

Биринчи болуп, ортагъа Индиядан келген бир къара киши чыкъды. Ол эм алгъа, ары бла бери чайкъала кетип, кесин кызындырды. Кёкге къарап, бир дууала окъуду. Мангылайын жети кере жерге тиирип, тарталгъаныча, ичине хауа тартды. Сора, бойнун да алгъа созуп, кычыралгъаныча кычырды. Бираздан а Къара тенгизни жагъасында Псыкод деген уллу шахардан хапар келди. Андагъы сюдю Къара кишини кычыргъаны ары эшитилгенин билдирди. Жыйылгъан халкъ къарс урду. Къара киши, кыуанчын ичинде сыйындыралмай, ёрге-ёрге секирди. Баям ол кесин хорлагъан сунган болур эди. Аны ызындан чыкъгъан кычырыучула не бек хахайлап кюрешдиле эсе да, Къара кишини озалмадыла. Ибрахим кычыргъанда уа, жыйылгъанла харх этип кюлдюле. Аны хахайлагъанын Курнаятны баш жанында жашагъанла окъуна эшитмеген эдиле.

Эришуню ахыр кюнюнде да Къара кишини озгъан чыкъмады. Эм ахы-

рында уа кезиу манга жетди. Ибрахим-ча айыплы болуп кяалырма деп, ичимден кьоркьдум. Болса да, таукел этип, ортагя чыкьдым. Жерге тобукьялып, хауа жья тебиредим. Углу Тейриден болушлукь тиледим. Ахырында, битеу кючюмю салып, хахайпадым! Адамла кьоплары бла кьулакьяларын басдыла. Курнаятны чегет жанында Чокьяракь кьяяны башы, ууалып,

энишге тюшдю. Бир кьяуум замандан "Эшитдим!" деп, Аргентинадагьы сюдюден хапар келди. Аны ызындан аллай кьууанчлы хапарла Япониядан бла Испаниядан да келдиле. Мени Махтау ташха миндирдиле, бойнума майдал такьдыла, "Башчы Хораз" деген сыйлы атны атадыла. Мени намысыма Курнаятда юч кюн бла юч кечени той этдиле.

сур. Е. ЧЕЧЕНОВАНЫДЫ

Къарачай-малкъар тил бир тилге саналады. Ол кѣп ѣмюрледен бери Малкъар таулада жашагъан малкъарлылагъа бла Къобан сууну бойнунда жашагъан къарачайлылагъа ана тилди.

Алай, къарачайлыланы бла малкъарлыланы чыкыгъан тамырлары бир болгъандыкыгъа, аллай бир заманны бир бирден айырылып жашагъанлары себепли, аланы тиллеринде сѣзлени айтылыу /фонетика/ формаларында бла магъаналарында да башхалыкыла кѣпдюле.

Сѣз ючюн, сууда жашаучу уллу ауузлу жаныуарны аты Къарачайда **сарыубекди**, Малкъарда уа - **сарыуекди**. Неда юйюрге бек алгъа туугъан сабийге Къарачайда **тюнгюч**, Малкъарда уа **тунгуч** дейдиле. Адамны жашауунда бек керекли затладап бири Къарачайда **мюрзеу** эсс, Малкъарда уа анга **мирзеу** дейдиле. Аны кибиб бизде **картоф** дегенни аты къарачайлылада **гардошду**.

Дагыда не сейирди дегенде, Малкъарда жюрюген бир-бир сѣзле Къарачайда арталлы да жокъдула. Г бла башланган сѣзлени алсакъ, ала къарачай-малкъар тилде кѣп туююлдюле. Алай аланы ичинде окъуна аллай башхалыкыла кѣп тубейдиле. Юлгюге, бу сѣзле жалан да Малкъарда бар-

дыла ансы Къарачайда жокъдула: **гепсоркъа** /циркде ойнаучу/, **гуму** /кладовой/, **гумул** /квас/, **гумулжук**, **гумух**, **гуппур**, **гургун** /сюркелиучю жаныуарчыкъ/, **гурмук**, **гутча** /ит/, **гыжы** /къурушхан/, **гыллыгуча**, **гылмай** /таякъ/, **гырайт** /эшек/, **гыты** /титче юйчюк/, **готон** /сабан агъач/, **гелля**, **гагу** /жемиш/ д. а. к.

Г харф бла башланган сѣзледе жалан да Къарачайда болуп, Малкъарда жюрюгенлери да аз туююлдюле. Бизде **адакъа** дегеннге къарачайлыла **гугурукку** дейдиле. Аны кибиб къарачайлыла къолайсызгъа **гамиж**, итни жухуна салыныучу нохтагъа **гаммос**, алгын заманлада жыжымдан эшилип этилген аякъ кийимге **гамож**, гюл хансха **гокка**, ултхагъа **гыл** дейдиле.

Бир сѣз Малкъарда бир магъанада, Къарачайда уа башха магъанада жюрюген кезиуле да боладыла. Ма аллай сѣзле: **гырхы** деп малкъарлыла арыгъыракыгъа айта эселе, къарачайлылада уа ол хыны деген магъанадалы. **Гадур**а деп къарачайлыла бал чибинлени жыыгучу, малкъарлыла уа сютню сюзюучю адыргъа айтадыла.

*Отарланы Исмайыл,
илму къуллукъчу*

СЁЗБЕР

Солдан онгуга: 1. Сагъыш. 3. Агъач устаны кереги. 4. Аманат. 6. Журнал. 8. Иш ючюн берилген зат. 10. Къой тюгю. 12. "Бир юйюм барды да – не туюбю жокъ, не башы жокъ". 14. Кенгеш. 15. Улоу. 16. Къууанч. 18. "Бир къызым барды да, суу бойундан таймайды". 20. "Аяз урса къалтырай, кюн тийсе уа – жылтырай". 22. Патчахны алтын бёркю. 24. "Аузу жокъ – хапар айта, къолу жокъ – къобуз тарта". 25. Таша жер, тыгъырыкъ. 26. "Бир ёгюзюм барды да, ёмюрюнде жатмайды".

Башындан энишге: 1. Сабий жубанч. 2. Тюрсюн. 3. Китапла салыгучу жер. 5. "Къарангы бауда – акъ къозула". 7. "Алаша бойлучукъ, терек ойлучукъ". 8. Жазгъан адамны къол ызы. 9. Мал. 10. Къарны тойса да, кёзю тоймагъан. 11. "Тау туюбюнде – жарты къалач". 12. "Сакълатыш да кёп тутмаз, ашасанг да – ёз тутмаз". 13. Юй туюбю. 17. Ёхтем, махтанчакъ. 19. "Бир къолда турмаз, санаудан тоймаз". 21. "Бир жолну эки бармагъан, бир суудан да ёталмагъан". 22. "Тюзде бугъа гюрюлдей, тауда ташла люююлдей". 23. "Бир терекде – онеки бутакъ..."

"НЮР" / "Свет" / № 10

**ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ
ЖУРНАЛ
СОЮЗА БАЛКАР-
СКИХ ПИСАТЕЛЕЙ**

Выходит
с января 1982 года

На балкарском языке

Главный редактор
Эльдар Гуртуев

Редколлегия:
И. Маммеев
С. Мусукаева
М. Ольмезов
А. Созаев
Б. Тляччев
Ж. Токумасв
Х. Шавасв

Худож. редактор
Ю. Алиев

Рисунок на обложке
Е. Дроздовой

Сдано в набор
20. 07. 93
Подписано к печати
10. 08. 93
Формат 60 x 90 1/8
Бумага офсетная № 1
Гарнитура литературная
журнальная рубленая
Печать офсетная
Усл. кр. - отт. 8
Усл. печ. л. 2
Уч. изд. 2,7
Тираж 3000 экз.
Заказ № 2823
Индекс 73908

Адрес редакции:
360000, Нальчик,
ул. Головки, 6

Полиграфкомбинат
им. Революции 1905 года
Нальчик, пр. Ленина, 33

БАГЪАЛЫ ОКЪУУЧУЛА!

"Нюрню" 1994 жылда да алып турургъа сие эсегиз, анга жазылыргъа унутмагъыз!

Бу иш озгъан жыл осал бармагъан эди. Быйыл да иги барыр деп умут этебиз. Бир-бир къолайлы, намыслы да адамларыбыз а туугъан эллерини сабийлерине, кеслери окъугъан школагъа, саугъа этип, "Нюрге" жазылыргъа болушхан эдиле.

Аланы атларын, энтда да ыспас эте, хурмет бла айтабыз:

Жаболаны Музафар /"Файда" фирманы таматасы/,
Чочаланы Шарафутдин /Къади/,
Шауталаны Адырахман /"Мухол" фирманы таматасы/,
Хучиналаны Мухаммат /Предприятияны директору/,
Таукенланы Жамал /"Къоштан" фирманы таматасы/.

Сау болсунла, тутхан ишлеринден къууансынла!
Редакция